

Zpráva z druhého ročníku mezinárodní konference „International Legal History Meeting of PhD Students“

Těsně před začátkem nového akademického roku 2024/2025 ve dnech 11. a 12. září se na Právnické fakultě Masarykovy univerzity konal druhý ročník mezinárodní konference s názvem *International Legal History Meeting of PhD Students*, který organizovala zdejší katedra dějin státu a práva. Jejím hlavním účelem bylo vytvořit platformu pro setkání doktorandů a postdoktorandů z oborů dějin státu a práva a římského práva z celé Evropy. Cílem setkání bylo představit dosavadní výsledky disertačních výzkumů, vyměnit si zkušenosti z doktorandského studia a akademického života a odborně diskutovat o prezentovaných tématech. Účastníci tak měli příležitost seznámit se s kolegy z rakouských, maďarských, slovenských, polských, bulharských, rumunských a českých právnických fakult, což umožnilo rozvoj odborné spolupráce a navázání mezinárodních vztahů.

Brněnská konference byla zahájena úvodním proslovem vedoucího katedry dějin státu a práva, *Jaromíra Tauchena*, který všechny účastníky srdečně přivítal a popřál jim, aby jejich čas strávený v Brně byl ve všech směrech obohacující. Po celou dobu konference byl hlavním moderátorem *David Kolumber*, který se navíc ujal role průvodce po historickém centru Brna.

Konference byla rozdělena do několika tematických sekcí, vždy po dvou v jednom jednacím dni. První část se nesla v duchu římské a klasické právní tradice. Prvním vystupujícím této sekce byl *Michael Binder* z Vídeňské univerzity, který se ve svém příspěvku zaměřil na srovnání předčasného splacení dluhu podle ABGB a římského práva. Následoval *Mateusz Ulanowicz* z univerzity v Białystoku, který ve své prezentaci přiblížil výjimečnou situaci implementace francouzského občanského práva v Polsku v 19. století. Třetí vystoupila *Lenka Skoupá* z Univerzity Karlovy, která posluchačům představila svůj disertační výzkum o Justiniánských Institucích zabývajících se právní nezpůsobilostí. Po ní předstoupil *Václav Dvorský* z téže univerzity, jenž se ve svém příspěvku věnoval úrokům z prodlení u úschovy v římském právu. Poslední příspěvek této sekce přednesl *Radosław Miśkiewicz* z Varšavské univerzity, který seznámil účastníky s problematikou neplatnosti práva v právním systému klasických Athén v souvislosti s tzv. Diokleovým zákonem.

Po přestávce vystoupila *Ivona Encheva* z Jihozápadní univerzity Neofit Rilski v bulharském Blagoevgradu s příspěvkem, ve kterém se věnovala problematice námitek v římském právu. Následně promluvil *Cristian-Codrin Botu* z Babeşově-Bolyaiově univerzity v Kluži, který se věnoval historické analýze subjektivních a objektivních teorií výkladu smluv. Poté předstoupil *Kacper Żochowski* z Varšavské univerzity se svým pohledem na císařské konstituce v peticích z 3. století v Egyptě v době, kdy byl součástí římské říše. Poslední prezentaci před obědem přednesla *Zsanett Dorang* z Univerzity Gáspára Károliho Reformované církve v Budapešti, která posluchače seznámila s úpravou souhrnného trestu v Uhersku v 19. století.

Po obědové pauze začala druhá část konference věnovaná komparativní právní historii. *Bence Zsolt Kovács* z Univerzity Ference Deáka v maďarském Miškovci zahájil tento blok zajímavou přednáškou o otroctví na území dnešního Moldavska a části Rumunska. Následovala *Eva Bažantová* z Univerzity Karlovy s příspěvkem věnujícím se snahám o změny

v majetkových právech vdaných žen v Anglii v druhé polovině 19. století. Třetím prezentujícím byl *Benedek Varga*, který představil některé aspekty stíhání hospodářských trestných činů v meziválečném Maďarsku se zvláštním zřetelem na podvod spojený s bankrotem. Poté vystoupil *Jakub Jankovič* z Univerzity Komenského v Bratislavě, který ve svém referátu analyzoval některá nařízení ministra s plnou mocí pro správu Slovenska po vzniku samostatného československého státu. Následoval *Igor Hron* z téže univerzity s příspěvkem, ve kterém se zabýval osobností Jana Löwenbacha, právníka a hudebního skladatele, jenž spolupracoval mimo jiné s Leošem Janáčkem. Poslední dva vystupující prvního konferenčního dne byli z hostitelské instituce *Lukáš Maliňák*, který hovořil o kolizním právu, výhradě veřejného pořádku a aplikaci norimberských zákonů v britské judikatuře ve 30. letech 20. století, a *Martina Míková*, která krátce přiblížila proces před vojenským soudem s bývalým československým legionářem *Rudolfem Zelenkou*.

Hlavním tématem druhého dne konference byly právní reformy. Prvním vystupujícím byl *Borisz Bendegúz Burger* z Katolické univerzity Petera Pázmányho v Budapešti, který představil svůj disertační výzkum věnovaný trestním řízením v Maďarsku po skončení první světové války. Následoval *Jakub Novák* z Masarykovy univerzity, jehož téma výzkumu představuje soudnictví československých legií v Rusku. Ve svém příspěvku hovořil o roli Radoly Gajdy v tomto specifickém soudním systému. Poté vystoupila *Frederika Vešelényiová* z Univerzity Komenského v Bratislavě s příspěvkem věnujícím se vývoji sociální péče o děti a mládež mezi lety 1930–1945 v okrese Dolní Kubín. Následně *Boglárka Lilla Schlachta* z Univerzity Gáspára Károliho reformované církve v Budapešti představila problematiku kárného postihu soudců Královského odvolacího soudu v Budapešti (1936–1950).

Po krátké přestávce pokračovala závěrečná část konference prezentací *Zuzany Löbbling* z Univerzity Karlovy na téma poválečných restitucí uměleckých děl, konkrétně umělecké sbírky Richarda Morawetze. Následoval *Fábián László Horváth* z Katolické univerzity Petera Pázmányho v Budapešti, jenž krátce představil soudní praxi lidových soudů v Maďarsku v období těsně po druhé světové válce. Poslední čtyři vystupující byli z Masarykovy univerzity. Prvním z nich byl *Jan Kabát*, který posluchače seznámil s problematikou tvorby občanských zákoníků v socialistickém Československu a účasti laiků na jejich vypracovávání. Poté *Adam Šplíchal* hovořil o právní úpravě kolektivizace v socialistickém Československu. Svůj referát obohatil osobní zkušeností s kolektivizací, která zasáhla jeho rodinu. Třetím vystupujícím byl *Milan Dobeš*, který představil uplatňování trestného činu hanobení národa, rasy a přesvědčení v socialistickém Československu, s důrazem na hanobení skupiny obyvatel pro jejich příslušnost ke stoupencům socialistického státního a společenského zřízení. Poslední vystupující byla *Petra Zapletalová*, která představila část výzkumu své doktorské práce, ve které se věnuje činnosti trestních komisí Národních výborů v Československu za socialismu.

V závěru konference organizátoři poděkovali za dlouhé, veskrze zajímavé a konstruktivní odborné diskuse po skončení každého přednáškového bloku. Poznatky a připomínky vyslovené ostatními účastníky jistě doktorandky a doktorandi využijí při zpracování svých disertačních prací. Toto mezinárodní doktorandské setkání lze považovat za velmi vydařené, a nezbývá než vyjádřit přání, abychom se i v dalších letech mohli setkávat při prezentaci dílčích výsledků vědecké práce nejmladší generace evropských právních historiků a měli možnost se vzájemně inspirovat a motivovat k další práci.

S psanými příspěvky se bude moci široká veřejnost seznámit v připravovaném konferenčním sborníku, který bude k dispozici jak v tištěné, tak v elektronické podobě na webových stránkách brněnské právnické fakulty. Jeho editory budou *Jaromír Tauchen* a *David Kolumber*.

Milan Dobeš*

* Mgr. Milan Dobeš, katedra dějin státu a práva, Právnická fakulta, Masarykova univerzita. Tento příspěvek vznikl na Masarykově univerzitě v rámci projektu *Aktuální problémy teorie a dějin práva*, číslo MUNI/A/1504/2023, podpořeného z prostředků účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum, kterou poskytlo MŠMT v roce 2024.